

Arbejdsløsheds- forsikring og efterløn

SØREN BALSLEV
JØRGEN KAPPEL
TOR EVEN MÜNTER
MERETE ROOS

FORLAGET THOMSON

★
GadJura

Søren Balslev, Jørgen Kappel, Tor Even Münter & Merete Roos
Arbejdsløshedsforsikring og efterløn
1. udgave/1. oplag
© Forlaget Thomson A/S, København 2001

ISBN 87-619-0237-3

Omslag: Axel Surland
Sats og tryk: Schmidt Grafisk, Vojens

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af denne bog eller dele af den er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Bogen er tænkt som en håndbog, som i overskuelig form giver en samlet fremstilling af de væsentligste problemstillinger om arbejdsløshedsdagpenge og efterløn. Den valgte form betyder, at bogen rummer svar på mange af de almindeligt forekommende spørgsmål på arbejdsløshedsforsikringsområdet.

Bogen henvender sig til praktikere i a-kasser og interesseorganisationer samt til andre med interesse for området. Der er i bogen lagt vægt på baggrunden for reglerne, og nyere domme fra Højesteret samt udvalgte domme fra landsretterne og underretterne er med i bogen, ligesom relevant praksis fra Arbejdsdirektoratet (tidligere Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen) og Arbejdsmarkedets Ankenævn er refereret.

Bogen er udarbejdet af fire forfattere. Ud over de nuancer, som udspringer af emnernes forskellighed, har dette naturligvis i et vist omfang præget bogens stil. Vi mener dog ikke, at det har haft indflydelse på det overordnede formål med projektet: at skrive en let tilgængelig håndbog om arbejdsløshedsforsikring og efterløn. I det omfang der i bogen forekommer synspunkter om gældende lovgivning og praksis, står dette i øvrigt for vores egen regning og kan ikke nødvendigvis tages som udtryk for Arbejdsdirektoratets holdning.

De til enhver tid gældende love, bekendtgørelser og vejledninger samt trykte og utrykte domme kan findes på Arbejdsdirektoratets hjemmeside: www.adir.dk.

Arbejdsdirektoratet, maj 2001

Søren Balslev
Jørgen Kappel
Tor Even Münter
Merete Roos

Indholdsfortegnelse

1. Arbejdsløshedsforsikringens struktur m.v.	21
1.1. Indledning	21
1.2. Udviklingen i arbejdsløshedsforsikringen	22
1.3. A-kassernes vedtægter	23
1.4. Finansiering	25
1.5. Tilsyn med a-kassernes økonomi og administration	26
1.6. Krav til a-kassernes afgørelser	28
1.7. Klage over Arbejdsdirektoratets afgørelser ...	29
2. A-kassernes vejledningspligt	31
2.1. Indledning	31
2.2. Vejledningspligtens formål	31
2.3. Vejledningens indhold	31
2.4. Vejledningsformen	33
2.5. Sammenhæng mellem a-kassernes og AF's vejledning	34
2.6. Konsekvenser af forkert eller manglende vejledning	34
3. Medlemskab	40
3.1. Indledning	40
3.2. Optagelse	40
3.2.1. Bopælskrav	40
3.2.2. Alderskrav	42
3.2.3. Optagelsesgrundlaget	42
3.2.3.1. Lønmodtagere	42
3.2.3.2. Dimittender	43
3.2.3.3. Værnepligt, borgerligt ombud m.v.	45
3.2.4. Fagligt område	46
3.2.5. Optagelsestidspunkt	46
3.3. Fuldtids- og deltidsforsikring	47
3.3.1. Betingelserne for fuldtidsforsikring	48

3.3.2.	Pligt til fuldtidsforsikring	49
3.3.3.	Når betingelserne for fuldtidsforsikring ikke er opfyldt	49
3.4.	Overflytning mellem a-kasser	50
3.4.1.	Pligt til overflytning	52
3.4.2.	Ret til overflytning	53
3.4.3.	Dimittender	53
3.4.4.	Eksklusivaftaler	54
3.4.5.	Tilbageflytning	54
3.4.6.	Ingen ret til overflytning	55
3.5.	Medlemsbidrag	55
3.5.1.	Opkrævning og rykkerprocedure	56
3.5.1.1.	Opkrævning	56
3.5.1.2.	Betaling	57
3.5.1.3.	Rykkerproceduren	58
3.5.1.4.	Genopretning af medlemsskabet	59
3.5.2.	Fritagelse for betaling af medlemsbidrag	60
3.5.3.	Tilbagebetaling af medlemsbidrag	62
3.5.4.	Efterlønsbidrag	64
3.5.4.1.	Fravalg af efterlønsbidrag	64
3.5.4.2.	Tilbagebetaling af efterlønsbidrag og overførsel til pensionsordning	65
4.	Beskæftigelseskravet, dagpengeperioden og aktivperioden	68
4.1.	Indledning	68
4.1.1.	Udviklingen i reglerne om beskæftigelseskravet og dagpengerettens varighed	68
4.2.	Betingelser for indplacering i dagpengeperioden	72
4.3.	Arbejde som lønmodtager	72
4.3.1.	Arbejde i sædvanlige beskæftigelsesforhold	72
4.3.2.	Arbejde, som efter aftale udføres på kortere end normal arbejdstid	74
4.3.3.	Arbejdsperioder i udlandet	75
4.3.4.	Arbejdsfri perioder, der kan medregnes som lønarbejde (løntimer)	76
4.3.5.	Andre aktiviteter, der kan sidestilles med arbejde	76

4.3.6.	Arbejde, som ikke kan medregnes	77
4.4.	Selvstændig erhvervsvirksomhed	78
4.4.1.	Selvstændig virksomhed i væsentligt omfang	78
4.4.2.	Enkeltstående opgaver af selvstændig karakter	79
4.5.	Freelance og distancearbejde	79
4.6.	Uddannelse	80
4.6.1.	Dimittender	80
4.6.2.	Forskningsaktiviteter	82
4.7.	Forlængelse af »optjeningsperioden« ved indplacering	82
4.8.	Ydelsesperiodernes længde (dagpengeperioden og aktivperioden)	83
4.8.1.	Medlemmer mellem 25 og 60 år	83
4.8.2.	Medlemmer under 25 år	84
4.8.3.	Medlemmer, der er fyldt 60 år	85
4.8.4.	Særligt om medlemmer mellem 50-59 år (AL § 55, stk. 4)	86
4.9.	Fremrykning af aktivperioden	86
4.10.	Hvornår skal et medlem indplaceres i dagpengeperioden?	87
4.11.	Overgang til aktivperioden	87
4.12.	Opgørelse af forbruget af ydelsesperioderne i dagpenge- og aktivperioden	88
4.12.1.	Perioder, der forbruger af ydelsesperioderne	89
4.12.2.	Opgørelse af forbrug af ydelsesperioden i dagpengeperioden	90
4.12.3.	Opgørelse af forbrug af ydelsesperioden i aktivperioden	90
4.13.	Forlængelse af referenceperioderne	91
4.14.	Forbrug af ydelsesperioderne og forlængelse af aktivperioden i forbindelse med sygdom	93
4.15.	Genindplacering i dagpengeperioden for medlemmer med fortsat dagpengeret	93
4.16.	Generhvervelse af dagpengeretten, når dagpengeretten er udløbet	95
5.	Særlige regler om EØS/EU	96
5.1.	Indledning	96

5.2.	EØS-området	97
5.2.1.	Lovvalsregler	97
5.2.2.	Konsekvenserne af fejl- og dobbeltforsikring	98
5.2.3.	(Tilbage)flytning til Danmark efter mere end 5 år	99
5.2.4.	Tilbageflytning til Danmark inden for 5 år	101
5.2.5.	Grænsearbejdere og andre arbejdstagere end grænsearbejdere	101
5.3.	Færøerne	103
6.	Rådighed	105
6.1.	Indledning	105
6.2.	De generelle rådighedskrav	106
6.2.1.	Ophold og bopæl i Danmark	106
6.2.2.	Kontakt til AF	108
6.3.	Den aktive rådighedsforpligtelse	109
6.3.1.	Arbejdssøgning	109
6.3.2.	Deltagelse i kurser og andre tilbud	111
6.4.	Den passive rådighedsforpligtelse	111
6.4.1.	Pligt til at overtage formidlet arbejde	111
6.4.2.	Passiv rådighedsforpligtelse under deltagelse i aktivering og arbejdsmarkedsrelaterede uddannelser	113
6.4.3.	Pligt til at deltage i aktivering	113
6.5.	Passende arbejde (eget fagligt område)	114
6.6.	Rimeligt arbejde (krav til faglig mobilitet)	114
6.7.	Krav til geografisk mobilitet	116
6.8.	Fravalg af arbejdsområder	117
6.9.	Rådighedsvurdering	117
6.9.1.	Hvornår skal a-kassen rådighedsvurdere?	117
6.9.2.	Rådighedsvurderingens indhold	118
6.10.	Begrænsninger i rådigheden	119
6.10.1.	Sygdom	120
6.10.2.	Pasningsproblemer	122
6.10.3.	Støtte til pasning af handicappet eller alvorligt sygt barn eller døende nærtstående	122
6.10.4.	Manglende adresseændring	123
6.10.5.	Sæsonarbejde og forbehold af arbejdskraft	124

6.10.6.	Medlemmets adfærd	127
6.11.	Konsekvenser af manglende rådighed	128
6.11.1.	Manglende rådighed i en periode	128
6.11.2.	Tab af dagpengeret og arbejdskrav	130
6.12.	Frist til at bevise rådighed	132
6.13.	Rådighed og arbejde på nedsat tid	134
6.14.	Dagpenge og uddannelse	136
6.14.1.	Hvornår deltager et medlem i uddannelse?	136
6.14.2.	Hobbyprægede aktiviteter	137
6.14.3.	Deltagelse i uddannelse under 20 timer om ugen	137
6.14.4.	Deltagelse i gymnasiale uddannelser og undervisning på folkeskoleniveau	138
6.14.5.	Ajourføring og vedligeholdelse af faglige kvalifikationer	138
6.14.6.	Kurser, som udbydes af AF, den faglige organisation eller a-kassen	139
6.14.7.	Uddannelse, som medlemmet har deltaget i samtidig med arbejde	139
6.14.8.	Deltagelse i højskole-, daghøjskole- eller produktionsskoleforløb for medlemmer under 25 år	140
7.	Selvforskyldt ledighed	141
7.1.	Indledning	141
7.2.	Afgrænsning af området	141
7.3.	Persongruppen	143
7.4.	Ophør	143
7.4.1.	Afskedigelse	144
7.4.2.	Uddannelsesstedets afbrydelse af medlemmets deltagelse i tilbud efter en individuel handlingsplan eller uddannelsesplan m.v.	147
7.4.3.	Kontraopsigelse og accept af for kort opsigelsesvarsel	147
7.4.4.	Opsigelse af arbejde og ophør i tilbud	149
7.5.	Afslag	150
7.6.	Negativ adfærd i forhold til AF's aktiveringsindsats	155

7.6.1.	Afslag på at medvirke til at udarbejde eller revidere en individuel handlingsplan, eller afslag på at deltage i tilbud i henhold til handlingsplanen	155
7.6.2.	Ophør med omskoling m.v. eller tilbud efter en individuel handlingsplan eller uddannelsesplan	157
7.7.	Situationer, hvor medlemmet ikke er selvforskyldt ledig (gyldige grunde)	158
7.7.1.	Fælles betingelser for de gyldige grunde	159
7.7.2.	Helbredsmæssige forhold	160
7.7.3.	Transport	161
7.7.4.	Pasning af plejekrævende familiemedlemmer	162
7.7.5.	Efterløn	162
7.7.6.	Deltidsforsikredes arbejdstid	163
7.7.7.	Bortfald af ret til supplerende dagpenge	163
7.7.8.	Arbejde i udlandet	164
7.7.9.	Produktion af krigsmateriel	165
7.7.10.	Støtte til pasning af handicappet eller alvorligt sygt barn eller døende nærtstående ..	166
7.7.11.	Arbejdspladsen – opsigelse af ansættelsesretlige grunde	166
7.7.12.	Flytning med ægtefælle eller samlever	166
7.7.13.	Fratrædelsesordninger	167
7.7.14.	Fysisk vold	168
7.7.15.	Det formidlede arbejde	169
7.7.16.	Flytning, når bolig og arbejdsplads er sammenfaldende	169
7.7.17.	De gyldige grunde ved afslag på aktivering i aktivperioden	170
7.7.18.	Ophør med arbejde for at påbegynde andet arbejde eller uddannelse	171
7.7.19.	Ophør med aktivering m.v. for at påbegynde ordinært arbejde eller uddannelse	172
7.7.20.	Ophør i aktivering på grund af manglende forudsætninger, eller fordi tilbudet ikke er rimeligt	173

7.7.21.	Ophør med arbejde eller aktivering i forbindelse med værnepligt m.v.	173
7.8.	Sanktioner ved selvforskyldt ledighed	174
7.8.1.	Karantæner	174
7.8.2.	Afvikling af karantæner	177
7.8.3.	Forældelsesfrist for karantæner	178
7.8.4.	Udskydelse af karantæneafviklingen	179
7.8.5.	Gentagelsesvirkningen	179
7.8.6.	Tab af dagpengeret ved afslag på tilbud m.v. i aktivperioden	180
8.	Supplerende dagpenge	182
8.1.	Indledning	182
8.1.1.	Forudsætningen om at arbejdstiden kan kontrolleres	182
8.1.2.	Særligt om omregningssatsen	184
8.2.	Almindelige betingelser for ret til supplerende dagpenge	185
8.3.	Størrelsen af de supplerende dagpenge	189
8.4.	Kontrollabel/ukontrollabel arbejdstid	189
8.5.	Beregning af supplerende dagpenge	190
8.5.1.	Udgangspunktet er belægning med faktiske timer	190
8.5.2.	Særlige belægningsregler (»teknisk belægning«)	191
8.6.	Vejrlig/materiemangel og arbejdsfordeling ..	192
8.7.	Mindsteudbetalingsreglen	193
8.8.	Tidsbegrænsning i retten til udbetaling af supplerende dagpenge	194
9.	Fradrag i dagpenge	195
9.1.	Indledning	195
9.2.	Fradrag for arbejde	196
9.2.1.	Arbejde og arbejdsindtægter	196
9.2.2.	Fritidsaktiviteter	197
9.2.3.	Frivilligt, ulønnet arbejde	198
9.3.	Fradrag for indtægter	199
9.3.1.	Borgerlige ombud/hverv	199

9.3.2.	Løn/rådighedsløn/fratrædelsesgodtgørelse . . .	200
9.3.3.	Pensioner m.v.	201
9.3.4.	Arbejdsfrie indtægter	202
9.3.5.	Indtægter i øvrigt som ikke medfører fradrag	203
9.4.	Beregning af fradrag i dagpengene	203
10.	Dagpengenes størrelse – beregning af hidtidig arbejdsfortjeneste for lønmodtagere	204
10.1.	Indledning	204
10.2.	Hvilke indtægter kan medtages ved beregningen	204
10.3.	Beregningen første gang et medlem skal have udbetalt dagpenge	205
10.3.1.	Hvorledes foretages beregningen	206
10.3.2.	Dimittender og værnepligtige	207
10.4.	Beregning for medlemmer der tidligere har fået udbetalt dagpenge	208
10.5.	Dokumenteret fravær	208
10.6.	Hvordan vil beregningsreglerne udvikle sig . .	209
11.	Overskydende timer	212
11.1.	Indledning	212
11.2.	Opgørelse af overskydende timer	213
11.3.	Hvad medregnes ved opgørelsen af overskydende timer	214
11.4.	Afvikling af overskydende timer	216
12.	Arbejdsgiverbetaling af 1. og 2. ledighedsdag (G-dage) . .	217
12.1.	Indledning	217
12.2.	Reglerne	218
12.3.	Betingelser for betaling af G-dage	219
12.4.	Bortfald af arbejdsgiverens betalingsforpligtelse	221
12.5.	Arbejdsgiverens oplysningspligt om betaling af G-dage	222
12.6.	Tro- og loveerklæring fra medlemmet	222
12.7.	Nye regler om betalingsikkerhed	222

13.	Dagpenge under ferie	224
13.1.	Indledning	224
13.2.	Dagpenge under ferie	224
13.2.1.	Betingelser for ret til dagpenge under ferie . .	225
13.2.2.	Optjening af dagpenge under ferie	226
13.2.3.	Afvikling af egen optjent ferie efter ferieloven	226
13.2.4.	Lønmodtager eller ledig	229
13.2.5.	Dagpengeret i tilfælde af ledighed – betingelser der skal være opfyldt før feriens start	229
13.2.6.	Dagpengeret i tilfælde af ledighed – betingelser der skal være opfyldt på ferietidspunktet	230
13.2.7.	Særlige betingelser for ledige	230
13.2.8.	Særligt om dagpenge under ferie i forbindelse med ophold eller arbejde i udlandet	231
13.2.9.	Dagpengesats under ferie	231
13.2.10.	Særordningen for dimittender	232
13.3.	Dagpenge under kollektiv ferielukning	233
14.	Regler om selvstændig virksomhed, hoved- og bibeskæftigelse, kombinationsforsikring m.v.	235
14.1.	Afgrænsningen mellem lønmodtagere og selvstændige	235
14.1.1.	Indledning	235
14.1.2.	Selvstændig virksomhed	236
14.1.3.	Altid selvstændig	236
14.1.4.	Formodning om selvstændig virksomhed	237
14.1.5.	Afgrænsning mellem hobby- og fritidsaktivitet og selvstændig virksomhed	237
14.1.6.	Enkeltstående selvstændige opgaver og varig selvstændig virksomhed	239
14.1.7.	Afgørende indflydelse i selskaber	239
14.1.8.	Afgørende indflydelse i fonde	240
14.1.9.	Deltagelse i et interessentskab, herunder som sleeping partner	241
14.1.10.	Formueadministration og fast ejendom	242
14.1.11.	Medarbejdende ægtefæller	242
14.2.	Optagelse i en a-kasse for selvstændige	243
14.2.1.	Indledning	243

14.2.2.	Optagelsesbetingelserne – krav om hovedbeskæftigelse	244
14.2.3.	Medarbejdende ægtefæller, samlevende	245
14.2.4.	Administrerende direktører	246
14.2.5.	Lovligt erhverv	247
14.3.	Selvstændiges ledighed og ophør	247
14.3.1.	Indledning	247
14.3.2.	Overdragelse, lukning og afskåret fra virksomhedsdrift	248
14.3.2.1.	Overdragelse	248
14.3.2.2.	Lukning	249
14.3.2.3.	Afskåret fra drift	251
14.3.3.	Ophør selv om virksomheden fortsætter	252
14.3.3.1.	Ægtefælleudtræden	252
14.3.3.1.1.	Separation, skilsmisse og samlivsophævelse	253
14.3.3.1.2.	Påbegyndelse af varigt lønarbejde over 30 timer om ugen	254
14.3.3.1.3.	Krav om lønarbejde svarende til fuld tid i mindst 52 eller 26 uger	255
14.3.3.1.4.	Ophør efter afsluttet uddannelse	255
14.3.3.1.5.	Bortfald af medlemmets arbejdsfunktioner	255
14.3.3.1.6.	Ophør pga. virksomhedens behov for særlige faglige kvalifikationer	256
14.3.3.1.7.	Ophør pga. nye medejere	257
14.3.3.1.8.	Ansættelse af ny arbejdskraft i små virksomheder	258
14.3.3.1.9.	Ophør pga. omsætningsnedgang i 2 år	258
14.3.3.1.10.	Ophør pga. omsætningsnedgang i 1 år og driftsomlægning	259
14.3.3.1.11.	Ophør i virksomhed med højst 2 ansatte og driftsomlægning	260
14.3.3.1.12.	Ophør i virksomhed uden ansatte og driftsomlægning	260
14.3.3.1.13.	Krav til driftsomlægning	260
14.3.3.1.14.	Ægtefællen indtræder som arving	261
14.3.3.2.	Medejere fortsætter	261
14.3.3.3.	Bortforpagtning	262
14.3.3.3.1.	Indledning	262

14.3.3.3.2.	Betingelserne for at anerkende ophør ved bortforpagtning	263
14.3.3.3.3.	Virksomheder fortsætter som bibeskæftigelse	264
14.4.	Beskæftigelseskravet for selvstændige	265
14.4.1.	Indledning	265
14.4.2.	Mindst 30 timer om ugen	265
14.4.3.	Omsættningens betydning	267
14.5.	Beregning af dagpenge og efterløn til selvstændige	269
14.5.1.	Indledning	269
14.5.2.	Mindstesats til selvstændige	270
14.5.3.	Individuelt beregningsgrundlag. De 2 bedste af de seneste 5 regnskabsår	272
14.5.4.	Undtagelser fra hovedreglen	273
14.5.5.	Beregningsgrundlaget	274
14.6.	Bibeskæftigelse ved selvstændig virksomhed og dagpengeretten	275
14.6.1.	Indledning	275
14.6.2.	Afgrænsning mellem bibeskæftigelse og hovedbeskæftigelse	276
14.6.3.	Bibeskæftigelse med eller uden dagpengeret	276
14.6.4.	Bibeskæftigelse med dagpengeret – dagpengebegrænsning på 78 uger	278
14.6.5.	Timebaseret fradragregel	279
14.6.6.	Ophør med bibeskæftigelse	279
14.7.	Kombinationsforsikring	281
14.7.1.	Indledning	281
14.7.2.	Betingelser for at blive kombinationsforsikret	283
14.7.3.	Særregler for kombinationsforsikrede	283
15.	Overgangsydelse og efterløn	286
15.1.	Overgangsydelse	286
15.1.1.	Indledning	286
15.1.2.	Arbejde under overgangsydelse	287
15.1.2.1.	Arbejde af enhver art, bortset fra selvstændig virksomhed	288
15.1.2.2.	Selvstændig virksomhed under overgangsydelse	288

15.1.2.2.1.	Mindre jordbrug	288
15.1.2.2.2.	Tilladelse til selvstændig virksomhed på højest 200 timer årligt	288
15.1.2.2.3.	Tilladelse til selvstændig virksomhed på 400 timer årligt	289
15.1.3.	Fradrag i overgangsydelse m.v.	290
15.1.4.	Ophold i udlandet	291
15.1.5.	Ophør med overgangsydelse	292
15.1.6.	Overgangsydelse og efterløn	292
15.2.	Efterløn, gammel ordning	292
15.2.1.	Indledning	292
15.2.2.	Betingelserne for at få efterløn	293
15.2.3.	Efterlønsbeviset	294
15.2.4.	Arbejde under efterløn	294
15.2.4.1.	Lønarbejde i efterlønsperioden	294
15.2.4.2.	Selvstændig virksomhed i efterlønsperioden	295
15.2.5.	Efterlønnens størrelse og beregning	296
15.3.	Fleksibel efterløn	296
15.3.1.	Indledning	296
15.3.2.	Betingelserne for at få fleksibel efterløn	297
15.3.3.	Efterlønsbeviset	298
15.3.4.	Retsvirkningerne af 2-årsreglen	300
15.3.4.1.	Mulighed for højere sats	300
15.3.4.2.	Lempeligere pensionsfradrag	300
15.3.4.3.	Præmieordning	301
15.3.5.1.	Lønarbejde og fradrag m.v.	301
15.3.5.2.	Fradrag for pensioner	302
15.3.6.	Selvstændig virksomhed under efterløn	304
15.3.6.1.	18½ timers reglen	304
15.3.6.2.	962 timers reglen	305
15.3.6.3.	400 timers reglen	308
15.3.6.3.1.	Indledning	308
15.3.6.3.2.	400 timers kravet	309
15.3.6.3.3.	Indtægtsgrænsen	310
15.3.6.3.4.	Særlige grupper	311
15.3.6.4.	Enkeltstående tilfælde af selvstændig virksomhed	312
15.4.	Efterløn og bopælskravet	312

15.4.1.	Indledning	312
15.4.2.	Udbetaling og dokumentation m.v.	314
15.4.3.	Bopælskravets tilbagevirkende kraft	315
16.	Tilbagebetaling, modregning, inddrivelse og erstatningsansvar	317
16.1.	Indledning	317
16.1.1.	Ydelser, der kan kræves tilbagebetalt	319
16.1.2.	Tilbagebetalings sagers forløb og omfang	320
16.1.3.	A-kassers tabsbegrænsningspligt	321
16.2.	Dobbeltforsørgelse og forudsætningslæren	321
16.2.1.	Særligt om feriedagpenge	324
16.3.	De objektive betingelser i AL § 86, stk. 1	324
16.3.1.	Ydelsen er uberettiget	324
16.3.2.	Krav om medlemskab	325
16.3.3.	Beløbet skal være modtaget	326
16.3.4.	Ydelsen skal være udbetalt af a-kassen, årsagssammenhæng m.v.	326
16.4.	Medlemmets oplysningspligt og tro- og love erklæringer	327
16.4.1.	Medlemmets oplysningspligt	327
16.4.2.	Tro- og love erklæringer	330
16.5.	De subjektive betingelser	333
16.5.1.	Om praksis	333
16.5.2.	Medlemmet har tilbagebetalingspligt	333
16.5.3.	Medlemmet har ikke tilbagebetalingspligt	338
16.5.4.	Konklusion	342
16.6.	Modregning og anden inddrivelse	343
16.6.1.	Modregning	343
16.6.2.	Anden inddrivelse	344
16.7.	Bevisbyrde	345
17.	Sanktioner og refusion	347
17.1.	Sanktioner	347
17.1.1.	Indledning	347
17.1.2.	Sanktionssagernes forløb og omfang	347
17.1.2.1.	Andre forseelser end svig (grovere uagtsomhed)	348

17.1.2.2.	Svigagtige forhold	348
17.1.2.3.	Politianmeldelser	349
17.1.3.	Afgrænsning af uagtsomhed/svig og sanktioner	351
17.1.3.1.	Uagtsomhed	351
17.1.3.1.1.	Domstolspraksis	355
17.1.3.1.2.	Administrativ praksis	355
17.1.3.1.3.	Sanktion for uagtsomt forhold	358
17.1.3.2.	Svig	358
17.1.3.2.1.	Svigsbegrebet	358
17.1.3.2.2.	Praksis	359
17.1.4.	Sanktioner for svig, m.v.	365
17.1.4.1.	Karantæne for fuldbyrdet svig	365
17.1.4.2.	Forsøg	366
17.1.4.3.	Komplot og dokumentfalsk	366
17.1.4.4.	Formildende omstændigheder	366
17.1.4.5.	Slettelse for svig på grund af gentagelsesvirkning	367
17.1.5.	Genoptagelse efter svigssletning	367
17.2.	Refusion	368
17.2.1.	Refusionsordningen	368
17.2.2.	Bortfald af refusion ved manglende dokumentation	369
17.2.3.	A-kassers ret til refusion ved medlemmers svigagtige forhold	371
17.2.4.	Undtagelser fra hovedreglen	374
17.2.4.1.	Refusion ved a-kassens forsvarlige fejlskøn ..	375
17.2.4.2.	Urigtige oplysninger fra en arbejdsgiver eller en offentlig myndighed	376
17.2.4.3.	Urigtige oplysninger fra en anden a-kasse ...	377
17.2.4.4.	Fejl fra AF	377
17.2.4.5.	Andre særlige situationer	378
17.3.	Arbejdsløshedskassers erstatningsansvar	379
Stikordsregister		381
Forkortelser		388

1. Arbejdsløshedsforsikringens struktur m.v.

1.1. Indledning

I modsætning til de andre europæiske lande,¹ er den danske arbejdsløshedsforsikring en helt igennem frivillig forsikringsordning. Der er mulighed for arbejdsløshedsforsikring for både lønmodtagere og selvstændige, og som noget relativt nyt en kombinationsforsikring for personer, som samtidig er beskæftiget med lønmodtagerarbejde og mere end midlertidig drift af selvstændig erhvervsvirksomhed.

Arbejdsløshedsforsikringen administreres af de statsanerkendte a-kasser, der er private, selvstændige foreninger under offentligt tilsyn. Selvom arbejdsløshedsforsikringen har visse lighedspunkter med andre forsikringsordninger, så har nutidens arbejdsløshedsforsikring indlæst i langt højere grad social karakter. Det understreges af, at staten bærer langt størstedelen af den økonomiske risiko ved arbejdsløshed, og af at hele arbejdsløshedsforsikringen er underlagt stram offentlig regulering og offentligt tilsyn.

Arbejdsmarkedets parter har en stor interesse i og indflydelse på arbejdsløshedsforsikringen. Stort set alle regler fastsættes efter forhandling med Landsarbejdsrådet, i praksis normalt Landsarbejdsrådets Arbejdsudvalg, hvor parterne er repræsenteret, ligesom parterne er repræsenteret i Arbejdsmarkedet Ankenævn.

Ved indgangen til 2001 var der 35 anerkendte a-kasser, heraf 2 a-kasser for selvstændige erhvervsdrivende, og i alt ca. 2,4 mio. medlemmer. Medlemstallet i de enkelte a-kasser svinger fra Frisørernes, Artisterne og Maritim a-kasse med ca. 7000 medlemmer til Handels- og Kontorfunktionærernes a-kasse med ca. 324.000 medlemmer. De seneste år er antallet af a-kasser faldet som følge af fusioner, og det er sandsynligt, at denne udvikling vil fortsætte de kommende år, bl.a.

¹ Arbejdsløshedsforsikringen i Sverige og Finland baserer sig på a-kasser ligesom i Danmark. Sverige og Finland har imidlertid en obligatorisk grundlæggende forsikring, som alle lønmodtagere som udgangspunkt automatisk omfattes af.

Der er over 2 mio. medlemmer af arbejdsløsheds-kasser, og statens udgifter til efterløn og arbejdsløshedsdagpenge er knap 40 mia. kr. årligt.

Mange mennesker berøres jævnligt af reglerne, og området har til stadighed politikernes, mediernes og arbejdsmarkedets parterers store interesse.

Denne håndbog henvender sig til alle, der har interesse for området, enten personligt eller som samfundsborger. Bogen kan være et redskab i a-kasser, for samfundsforskere og for fx advokater og revisorer.

Der er i bogen lagt vægt på en balance mellem baggrunden for reglerne og relevant trykt og utrykt praksis fra domstolene og de administrative myndigheder.

Bogen er skrevet af de 4 kontorchefere i Arbejdsdirektoratet, der har arbejdsløshedsforsikring og efterløn som deres speciale.

ISBN 87-619-0237-3

9 788761 902375